

Karen Horsens' prædiken 27. søndag efter trinitatis

Taler

Karen Horsens
Domprovst

Sted

Garnisonskirken

Omstændigheder

Denne prædiken er holdt ved en festgudstjeneste i anledning af Dansk Organist- og Kantorsamfunds jubilæum.

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 17, vers 1-9

- 1 Der er – efter den almindelige opfattelse – to hovedveje til forståelse af tingene her i verden. Forstandens vej og følelsens vej, hjernens vej og hjertets vej, – eller vi kunne sætte sagen i forhold til dagens tekst og sige: forklaringens vej og forklarelsens vej.

5

Og hvis man gerne vil tale til det hele menneske – som vi f.ex. gerne skulle det i gudstjenesten, – så gælder det, at vi må bruge begge veje: tale til menneskers forstand såvel som til deres følelser – siges det hyppigt i disse år.

- 10 Gudstjenesten skal give forklaringer, give mennesker noget at tænke over, hjælpe dem til bedre at forstå rent intellektuelt, hvad kristendom er, – men den må på den anden side ikke være tør og kold og intellektuel. Der skal også tales til følelsen, vi skal ikke blot *forstå*, men også *se* livet, *føle* troen, *se* Gud for os i et forklarelsens øjeblik, siger man.

15

Hvad enten vi synes om det eller ej, er der nok mangan en kirkegænger, der på basis af denne gudstjenesteopfattelse tildeler præst og organist hver sin klart afgrænsede rolle i gudstjenesten: præsten skal komme med forklaringerne, organisten skal skænke forklarelsen. Og alt efter temperament opsøger man så

- 20 den præst, der bedst kan forklare tingene, give intellektuelt tilfredsstillende forklaringer til nutidsmennesket om den kristne tro – eller man hører til de følelsesfulde, der ikke synes, præstens snak kan give én noget, men som opsøger den kirke, hvor organisten bedst kan få én til at skue Gudsrigets bjerg og dal, og hjælpe sjælen til at fare af sky over stjernerne. Ja, sådan er vi jo så forskellige
25 allesammen.

Dagens tekst handler om, at nogle af disciplene oplevede en forklarelse. Det kan vi nok have svært ved at forstå, at de skulle have brug for. Når man læser i Ny
30 Testamente, får man nemt det indtryk, at disciplenes liv med Jesus har været én salig vandring fra herlighed til herlighed. Hvis han havde opvakt en død om formiddagen, så helbredte han en flok spedalske ved middagstid og stillede stormen på søen om eftermiddagen, og om aftenen sad han så – skulle vi tro – ved søens bred og talte til dem om Guds rige, så de så Det nye Jerusalem for sig i
35 al dets forklarende stråleglans.

Ja, sådan kan vi forestille os det. Men virkeligheden har nu nok været noget anderledes. Jesus og disciplene har også haft en hverdag med hinanden, – de har ikke bare talt sammen om Gudrigets komme; de har nok også talt om, hvor
40 middagsmaden skulle komme fra den dag. De har ikke bare talt om Guds folk, de har også talt om deres egne familier derhjemme, og hvordan de mon havde det.

De er blevet sultne og tørstige og trætte og søvnige og snavsede sammen, – Jesus
45 ligesom alle de andre i flokken.

Og hverdagen har nu sin egen gennemslagskraft. Vi har vel selv oplevet en gang, at der var oplevelser så store og strålende, at vi troede, at fra nu af ville livet blive anderledes, at dette ville give hele livet en farve af fest og glæde. Men det blev
50 hverdag igen, hver gang. Det var vel alligevel ikke så særligt, det, vi havde oplevet? – Disciplene måtte ustandselig opleve, at der var nogen, der kom og sagde, at de store ting Jesus udrettede, da måske ikke var så store endda. At man måske skulle passe på ikke at overvurdere ham, denne Jesus, for selvom han besad en usædvanlig kraft, så havde han jo da også sine fejl, – han tog det f.ex.
55 ikke så nøje med overholdelsen af Moseloven, og det var nu meget uheldigt.

Det ene med det andet og især Jesu egne iøjnefaldende menneskelighed må nok tit have gjort det svært for disciplene at begribe, hvad han mente, når han talte om sin far i Himlens, om at være kommet til frelse for verden. Og kan vi ane, at
60 disciplene af og til kunne trænge til en smule forklarelse, så *véd* vi ganske sikkert, at de – efter vore begreber – også kunne have trængt til lidt mere forklaring. De havde Jesus hos sig, og man må vel formode, at *han* har kunnet tale så folk kunne forstå det; alligevel blev disciplene ved med at stille spørgsmål, der røbede, at de ikke havde forstået ret meget af det hele.

Men én gang skete det altså, at Jesus blev forklaret for dem, så alle forklaringerne blev overflødige. Én gang skete det, at disciplene – og det var endda kun nogle af dem – fik en oplevelse, der var hævet over alt, hvad der var jordbundet og
70 almindeligt og diskutabelt, en oplevelse, til hvilken der ikke var tilskuere, der kunne komme og pille og sige, – næ, lad os nu hellere blive ved jorden. Den oplevelse var hævet over jorden og blev husket som noget, der var det.

Det skete én gang i disciplenes liv.

75 Det fik *de* nøjes med – og nogle af dem fik endda nøjes med at høre de andre fortælle om det.

Men kristenheden har alle dage løbet stormløb på forklarelsens bjerg. Vi vil *op*.
80 Op over det forvirrende og forstemmende, op over hverdagen, op over usikkerheden, op, hvor man er sikker, er ovenpå. Op over de andre, de, der så værgeløst tumler rundt i verden og ikke har noget at holde sig til. Og kan vi ikke komme derop i kraft af et kristeligt livssyn, en forståelse af kristendommen hele dens sammenhæng med verden og livet og kulturen, ja, så må vi erkende, at
85 forståelsen slog fejl, og så må følelsen komme os til hjælp.

Og så stræber man op mod følelsens tinder, – gennem meditation og faste, gennem begejstrende forsamlinger, hvor de mere bevægelige kan trække de sløve med sig, gennem et energisk følelsesliv med anger og bod og vældig omvendelse
90 – eller man indser, at de store oplevelser ikke rigtig ligger for ens temperament, og så har man ærgret sig over, at oplevelsens tinder var én uopnåelige. Man trænger jo virkelig til sådan noget en gang imellem, til at komme op og føle sig sikker.

95 Derfor: om vi ikke har held med os til bjergbestigningen, så synes vi, at vi har grund til at være misfornøjede. Misfornøjede med vore livsvilkår, med Vorherre – og med kirken, der ligger dér så tungt og fladt på jorden og ikke formår at give os den forståelse, den klare livsanskuelse, det overblik vi alle higer efter – og især ikke formår at gøre gudstjenesten til et selskabstrip til forklarelsens bjerg.

100 Gud gør, som han vil, og vi véd aldrig, hvad han kan finde på. Og han gav engang Peter og Jakob og Johannes og sidenhen vel andre med dem en stor og besynderlig oplevelse, de aldrig glemte.

Men Gud gav os ikke hverken gudstjenesten eller noget andet sted i verden som en klippe, på hvilken vi skulle være hævet over denne verden og hente indsigt og overblik eller stærke oplevelser, der kunne hjælpe os til at mestre livet.

- 110 Jesus kom til jorden og blev menneske. Det betyder, at det er på denne jord, i vor jævne og almindelige hverdag blandt vore jævne og almindelige medmennesker, vi møder Gud.

- 115 Guds krav og Guds gave til os, det er ikke hverken indsigt eller oplevelse, men det er disse medmennesker, denne hverdag, der daglig kræver os, kræver vor troskab.

- I forhold til disse vore medmennesker og det, Kristus har at sige om dem, der bliver det klart, at det ikke er hverken forklaringer eller forklarelse, der fattes os.
- 120 For hvad Vorherre Jesus siger om den sag, det kan enhver forstå. Elsk du din næste som dig selv, følg du Kristus efter i troskab mod næsten, i kærlighed til denne verden og dette liv lige til den bitre ende. Det kan enhver forstå. Ja, det tager faktisk al vor intellektuelle og følelsesmæssige styrke at få det gjort til et intellektuelt problem, noget, vi så gerne ville begribe, om vi bare kunne, – eller
- 125 til det følelsesmæssigt uoverkommelige, det, som desværre ikke er forundt os. Jesu ord, hans bud til os, rummer ingen problemer – andet end det, at vi ikke vil, ikke vil følges med vor næste og glemme os selv af kærlighed til ham, ikke vil være livet og jorden tro til den bitre ende. Det er tværtimod alt det, vi vil hæves op over, ved religionens hjælp. Vi vil hæves op, så vi kan se ned på vore næste,
- 130 kan se ned på ham som en stakkel, der ikke har den tro og styrke, vi selv har, men som vi fra vort ophøjede stade måske dog kan række en hånd – og vi vil have religionen til at lede os ad en sval vej uden om dødsfrygt og dø. Gud skal løfte os.

- 135 Og det er jo ikke så sært, at vi vil op over det hele. Når vi, som der står i skriftebønnen, har foragtet dette jordiske liv, som Gud har givet os, og derved ødelagt hans gode skabning, da er det ikke underligt, at vi vil op over dette ødelagte liv, op i de store oplevelsers og den glasklare indsigts tynde luft.

- 140 Nej, siger evangeliet, du skal blive hvor du er. Hvad du end har gjort med dit liv og din verden, bliv i den, det er der, Gud møder dig.

Vi sidder i det lave, vor frelser over sol,
145 vi sidder mellem grave, han på Guds kongestol.

Vi sidder mellem grave – ja, og vi taler som dem, der gør det. Vi holder
gudstjeneste som dem, der gør det.

150 Vi er nogle, der tjener vort brød i den danske folkekirke ved at holde
gudstjeneste. Vi skal gøre det så godt, vi formår vi skal gengive det evangelium,
vi selv har hørt, så klart det ved al vor flid er os muligt, vi skal ledsage ordene
med ærlig og renfærdig musik, – og hverken ord eller toner må foregøgle nogen,
at nu er de blevet løftet op over alt det almindelige, nu kan de være sikre på sig
155 selv og på deres egne oplevelser og forståelse og på Gud.

Vi skal holde gudstjeneste som dem, der er og forbliver mellem grave, indtil vi
når vor egen grav, og som aldrig, aldrig kan bringe os selv eller andre et skridt
nærmere Gud, aldrig når videre.

160 Og som dem, der er fælles med alle de andre om rådvildheden og uroen, om
tvivlen og angsten for livet og angsten for døden, – som dem, vi er, skal vi høre
det evangelium, at Kristus kom ned til os for at være Guds kærlighed iblandt os
og dele angsten og smerten og livet og døden med os. Alle livets og dødens
165 byrder. Vi sidder mellem grave – ja,

dog godt er her at være,
det volder Herrens ord,
som Ånden til hans ære
170 os trøster med på jord.

Godt er her at være, her, hvor Gud søndag efter søndag, jul og påske og pinse,
kirkeåret igennem taler til os, siger os, at vi er hans, gennem dåbens vand og
nadderens brød og vin forfra og forfra fortæller os, at vi er elskede af ham. At vor
175 liv og vor verden er elsket af ham.

Tør end nogen ihukomme –, vover nogen – ja, vi begyndte med at synge om at
vove en glædens sang om Guds rige. Vi, som sidder mellem grave, spærret inde
mellem skyld og død, vi tør vel ikke ret meget. Men når Gud stadig vover sit
180 kærlighedens ord iblandt os, så skulle vi dog måske vove at være glade i hans
kirke, vi, som lever i denne salige tid, hvor Han taler.

Kilde

Manuskript taget fra Karen Horsens (1990) 'I disse korte dage', s. 34-40, Forlaget Aros; og udgivet med tilladelse fra Karen Horsens' søn, Rasmus Christian Olsen.

185

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

190

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-horsens-praediken-27-sondag-efter-trinitatis>

195

200

205

210

215

220